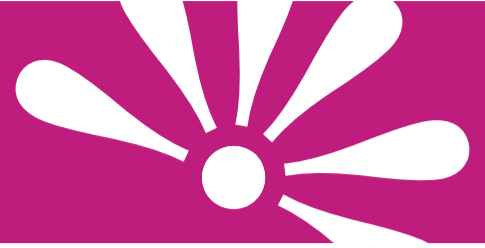

Dzieci 6-letnie w szkole

dla kogo szansa, dla kogo zagrożenie?

marzec 2014 r.

Kontakt: joamat@amu.edu.pl

orientacja
NA OSOBĘ

Pytania, które warto zadać, myśląc o przyjęciu młodszych dzieci do klasy I

orientacja
NA PROGRAM

Jak myślimy o relacji UCZEŃ – SZKOŁA?

Myślenie wielokierunkowe

Uwzględnienie wzajemnych złożonych relacji między uczniem – szkołą – rodziną – środowiskiem społecznym

Dopasowanie dziecka do szkoły
DZIECKO → SZKOŁA

Dopasowanie szkoły do dziecka
SZKOŁA → DZIECKO

Brak wzajemnego dopasowania w celu stworzenia optymalnej dla dziecka sytuacji szkolnej

Jak rozumiemy pojęcie **GOTOWOŚCI SZKOLNEJ?**

GOTOWOŚĆ SZKOLNA = (GOTOWOŚĆ DZIECKA + GOTOWOŚĆ RODZINY) + GOTOWOŚĆ SZKOŁY

Myślenie systemowe

- **GOTOWOŚĆ DZIECKA** to efekt interakcji dojrzewania, rozwoju pobudzonego przez czynniki środowiskowe, w tym przez **GOTOWOŚĆ RODZINY** oraz aktywności własnej dziecka
- **GOTOWOŚĆ SZKOŁY** to **wrażliwość instytucji** na dynamicznie zmieniające się potrzeby dziecka oraz umiejętność elastycznego dostosowania warunków, procedur, wymagań i zadań do tych potrzeb
- Gotowość szkolna jest **kształtowana również w trakcie nauki w szkole**: to budowanie solidnego fundamentu, **RUSZTOWANIA** (ang. scaffolding) jako podstawy kształtowania się różnych funkcji poznawczych i metapoznawczych oraz emocjonalnych i społecznych dziecka

Myślenie jednowymiarowe

GOTOWOŚĆ SZKOLNA = GOTOWOŚĆ DZIECKA

- Gotowość szkolna traktowana **instrumentalnie** – służy jedynie poradzeniu sobie przez dziecko z zadaniami szkolnymi
- Gotowość szkolna – zestaw cech i umiejętności niezbędnych z punktu widzenia realizowanego w szkole programu, które należy osiągnąć **przed pójściem do szkoły**
- Gotowość szkolna – **stan**, który należy osiągnąć, a nie proces, który może się kształtować również w trakcie edukacji szkolnej

Jaki jest **CEL** wspomagania gotowości szkolnej?

Uwzględnianie szerokiej perspektywy czasowej

Perspektywa krótkoterminowa

Cel nadrzędny

- przygotowanie osoby świadome i samodzielnie uczącej się i radzącej sobie z dynamicznie zmieniającą się rzeczywistością
- **ORIENTACJA NA OSOBĘ** – przygotowanie do życia, program jest środkiem a nie celem

Brak celu nadrzędnego – negatywne konsekwencje

- Nie uwzględnia się celu, jakim jest rozwój dziecka, nie uwzględnia się „jutra” rozwojowego dziecka
- Nie przygotowuje do dorosłego życia, zmieniającej się rzeczywistości – szkoła oderwana od rzeczywistości społecznej i osobistych celów dziecka i jego rodziny
- Ani szkoła, ani uczeń nie wiedzą, dokąd zmierzają ich działania; zagubienie; spadek motywacji po obu stronach
- Szkoła celem samym w sobie – uczenie sztuką dla sztuki – proste rozumienie efektywności (tu i teraz)

Jak zostały określone **OBSZARY** gotowości szkolnej?

11 KOMPETENCJI ZWIĄZANYCH Z ROZWIJAJĄCYMI SIĘ DOPIERO OBSZARAMI ŚWIADOMEJ UCZENIA SIĘ (związane z funkcjonalnym dojrzewaniem kory przedczołowej):

11. Kompetencje metapoznawcze, samoregulacja				
6. ustanawianie celu i planowanie działań	7. inicjowanie i podtrzymywanie działań	8. organizacja działań w przestrzeni	9. organizacja działań w czasie	10. elastyczność działania
4. gotowość do poświęceń na rzecz nadrzędnego celu		5. pamięć robocza aktywowana „tu i teraz”		
2. kontrola własnych emocji umożliwiająca panowanie nad sobą		3. koncentracja uwagi mimo działania dystraktorów		
1. hamowanie reakcji = powstrzymanie się				

Uwzględnienie wszystkich obszarów rozwoju dziecka

Uwzględnienie „wczoraj, dziś i jutra” rozwojowego dziecka

Ograniczenie do obszarów związanych jedynie z realizacją zadań szkolnych	Rozwijanie kompetencji specyficznych – niezbędnych dla realizacji zadań szkolnych			Podstawa wykonywania zadań realizowanych w ramach programu szkoły/ klasy
	planowanie	organizowanie	kontrola	metapoznanie
	Rozwijanie kompetencji związanych z przebiegiem procesu uczenia się			
	rozwój poznawczy	rozwój emocjonalny	rozwój moralny	tożsamość
	Wykorzystanie, rozwijanie i integracja kompetencji będących efektem rozwoju w okresie dzieciństwa			
Narzędzie rozumienia sytuacji szkolnej, nadawania jej znaczeń, wypracowywania sposobów radzenia sobie				
bazowa ufność			autonomia i wolna wola	inicjatywa
Fundament wszystkich innych podejmowanych działań, wizja świata, siebie i innych ludzi				
Budowanie zasobów osobistych w okresie całego wcześniejszego życia dziecka				

Na czym **KONCENTRUJE** się praca z dzieckiem?

Koncentracja na ZASOBACH DZIECKA i jego otoczenia

- **ODKRYWANIE I WYKORZYSTYWANIE POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO DZIECKA**
- Strefa aktualnego rozwoju + strefa najbliższego rozwoju (Wygotski)
- **Dziecko rozwija się, wzrasta i korzysta z zasobów swoich i otoczenia**

Koncentracja na DEFICYTACH DZIECKA

- Praca nad niwelowaniem braków, nie nad rozwijaniem potencjału dziecka
- Dziecko musi nadrabiać braki
- Dziecko musi się dostosować do wymagań

Jak myślimy o **ZRÓŻNICOWANIU** GOTOWOŚCI w klasach pierwszych złożonych z 6-latków lub w klasach mieszanych wiekowo?

- Zróżnicowanie gotowości wynika z naturalnych procesów rozwojowych (dojrzewanie kory przedczołowej + wcześniejszy trening lub jego brak)
- Dzieci rozwijają się w różnym tempie – zatem potrzebują różnego wsparcia
- Dorosły pracuje z dzieckiem nad zasobami rozwijającymi się w **sferze najbliższego rozwoju**
- Zróżnicowanie wsparcia i pomocy – szansa rozwoju dla każdego dziecka

- Zróżnicowanie gotowości jest problemem szkoły, nauczyciela, rodziców
- Zróżnicowanie gotowości szkolnej dzieci = klasa z problemami
- Zróżnicowanie gotowości hamuje rozwój dzieci „lepiej przystosowanych”, „gorzej przystosowanych”, ale także „przeciętnych”